וְקִדֵּם שֶׁבָּאוּ לְיָדֵי גַּבַּאי, (כא) מֻתָּר לְשַׁנּוֹתָן. אֲבָל מִכָּל מָקוֹם (כב) לֹא יוּכַל לַחֲזֹר בּוֹ (בית יוסף (ד"ה ופסק) וכן משמע במרדכי ריש פרק בני העיר (מגילה פ"ק ס' תתכט)): ו * מוֹכְרִים בֵּית הַבְּחִירָה, וְכֵן שְׁאָר דְּבָרִים שֶׁהִקְדִּישָׁה (כג) וַאֲפִלּוּ סֵפֶר תּוֹרָה, לְהַסְפָּקַת (ט) תַּלְמִידִים (כד) אוֹ לְהַשִּׁיא (י) יְתוֹמִים בְּדָמָיו: ז וְהָא דְּבֵית הַבְּחִירָה נִמְכָּר, הֲנֵי מִלֵּי (כה) שֶׁל כְּפָרִים שֶׁאֵין בָּאִים אֲנָשִׁים מִמְּקוֹמוֹת אֲחֵרִים, שֶׁלֹּא נַעֲשֵׂית אֶלָּא לִבְנֵי הַכְּפָרִים לְבַדָּם, (כו) (וַאֲפִלּוּ בָּנוּ אוֹתָהּ מִשָּׁם (יא) אֲחֵרִים) (מרדכי ישן (סח נהג"ס נסי' תתכד) בשם ראבי"ה (סי' תקנ)), וְלָכֵן יְכוֹלִים לְמָכְרוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם הַמָּעוֹת נִשְׁאָרִים (יב) בְּקִדֻּשָּׁתָן (כז) וְאֵינָם רַשָּׁאִים לְהוֹרִידָן מִקְּדֻשָּׁתָן, * וְהֵינוּ כְּשֶׁמְּכָרוּ בְּנֵי הָעִיר שֶׁלֹּא מִדַּעַת (כח) פְּרָנְסֵיהֶם, * וְהוּא הַדִּין אִם מָכְרוּ (כט) שְׁבָעָה

בַּאֵר הֵיטֵב

ו (ט) תַּלְמִידִים. הֵינוּ אִם יֵשׁ לָהֶם בַּיִת הַבְּנָסֶת אַחֵר. ט"ז (סק"ד): (י) יְתוֹמִים. וְהוּא הַדִּין יְתוֹמוֹת. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ט), עַיֵּן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ אֶבֶן הָעֶזֶר סִימָן א' סָעִיף קָטָן ב' מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם. וְהוּא הַדִּין דְּמוֹכְרִין סֵפֶר תּוֹרָה לְפִדְיוֹן שְׁבוּיִים. בֵּית יוֹסֵף

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְשַׁנּוֹתָן. אֲבָל (יא) עַל יְדֵי שְׁבָעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר שָׁרֵי וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ז': (כא) מֻתָּר לְשַׁנּוֹתָן. פְּרוּשׁ לְלוֹתָן וְלָתֵת אֲחֵרִים תַּחְתֵּיהֶם, וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁהִתְנַדְּבוּ מָעוֹת לְבֵית הַבְּנֶסֶת נַמִּי דִּינָא הָכִי [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח)]: (כב) לֹא יוּכַל לַחֲזֹר בּוֹ. דְּהָוֵי נָדָר: ו (כג) וַאֲפִלּוּ סֵפֶר תּוֹרָה. הַשַּׁעַם, דְּהָא אָמְרִינַן (כו.) אֵין מוֹכְרִין סֵפֶר תּוֹרָה אֶלָּא לִלְמֹד תּוֹרָה מַשְׁמַע דְּלִלְמֹד תּוֹרָה מֻתָּר אֲפִלּוּ לִמְכֹּר סֵפֶר תּוֹרָה [תְּשׁוּבַת הָרַא"ש (כלל יג סי' יד) עַיֵּן שָׁם שֶׁהֶאֱרִיךְ בָּזֶה]. וְדָבָר זֶה תּוֹכַחַת מְגֻלָּה לְאוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַמִּתְרַשְּׁלִין לְהַחֲזִיק תּוֹרָה בְּעֲרֵיהֶן: (כד) אוֹ לְהַשִּׁיא יְתוֹמִים. וַאֲפִלּוּ יְתוֹמוֹת דְּאַף עַל גַּב דְּאֵין הָאִשָּׁה מְצֻוָּה עַל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה מִכָּל מָקוֹם לְשָׁכְנָת יְצָרָהּ' (ישעיה מה יח) שַׁיָּךְ גַּם בְּאִשָּׁה. וְהוּא הַדִּין דְּמוֹכְרִין סֵפֶר תּוֹרָה לְפִדְיוֹן שְׁבוּיִים [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט)] וְכֵן הַסְּכִים הָאֲלִיָּה רַבָּה בְּשֵׁם כַּמָּה פּוֹסְקִים]. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף י"ג בְּמָגֵן אַבְרָהָם שָׁם (סק"ל) דְּמוּכָח דְּאֵין רָאוּי לִמְכֹּר אֲפִלּוּ בֵּית הַבְּנֶסֶת (טו) וַאֲפִלּוּ לְפִדְיוֹן שְׁבוּיִים כִּי אִם בְּשָׁאי אִפְשָׁר לְהַשִּׂיג מָעוֹת אֲחֵרוֹת עַל זֶה מִן הַצְּבּוּר. וּבְאֹפֶן זֶה (טז) בְּוַדַּאי מֻתָּר (יז) אֲפִלּוּ בְּשֶׁאֵין לָהֶם (יח) רַק בֵּית הַבְּנֶסֶת אַחַת: ז הִנֵּה מִפְּנֵי שֶׁהַסָּעִיף ז' יֵשׁ בּוֹ כַּמָּה פְּרָטִים לָכֵן אַקְדִּים לָזֶה הַקְּדָמָה קְצָרָה. וְהוּא דְּמַה שֶּׁנִּזְכַּר לְעֵיל מַעְנְיַן מְכִירַת בֵּית הַבְּנֶסֶת הֲנֵי מִלֵּי אִם הוּא שֶׁל כְּפָר דִּסְתָמָא בְּנָאוּהוּ רַק אַדַּעְתָּא דִּידְהוּ, וְלָכֵן יֵשׁ יְכֹלֶת בְּיָד (יט) רֹב בְּנֵי הָעִיר לְמָכְרוֹ אַף שֶׁלֹּא יוֹרִידוּ אַחַר כָּךְ הַדְּמִים מִקְּדֻשָּׁתָן, וּכְשֶׁהוּא נִמְכָּר גַּם בְּהַסְכָּמַת הַשִּׁבְעָה טוֹבִים שֶׁלָּהֶם אָז יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת בְּהַדָּמִים מַה שֶּׁיִּרְצוּ דְּהֵינוּ לְהוֹצִיאָם לְחֻלִּין כִּדְאִיתָא לְקַמָּה. אֲבָל אִם הוּא בֵּית הַבְּנֶסֶת שֶׁל כְּרָכִים תָּלִינַן דִּבְעֵת הַבִּנְיָן בָּנוּהוּ גַּם אַדַּעְתָּא דְּכָלֵי עָלְמָא, וַאֲפִלּוּ אִם נָתְנוּ כָּל מָעוֹת הַבִּנְיָן מִשֶּׁלָּהֶם אֲפִלּוּ הָכִי תָּלִינַן דִּבְשָׁבִיל כֻּלָּם בָּנוּהוּ, וְלָכֵן אֲפִלּוּ הִסְכִּימוּ אַחַר כָּךְ בִּמְכִירָתוֹ שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר אֵין מְכִירָתָן מְכִירָה. וְעִתָּה נְבָאֵר דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ: (כה) שֶׁל כְּפָרִים. הָאַחֲרוֹנִים דִּבְאַתְרָא דְּלֹא שְׁכִיחֵי רַבִּים דְּאִתֵּי מֵעָלְמָא נִקְרָא כְּפָר, אַף עַל גַּב דִּשְׁכִיחֵי רַבִּים עוֹבְרִים וְשָׁבִים לְפִרְקִים כֵּיוָן דְּלֹא קָבְעֵי בָּעִיר אֶלָּא עוֹבְרִים וְשָׁבִים דָּרָךְ עֲרַאי מִקְּרֵי כְּפָר. אֲמָנָם כָּל מָקוֹם דִּשְׁכִיחֵי רַבִּים מֵעָלְמָא שֶׁבָּאִין לְהִתְפַּלֵּל שָׁם כְּגוֹן מָקוֹם שֶׁהַסּוֹחֲרִים מִתְקַבְּצִין שָׁם תָּדִיר לִסְחוֹרָה אֲפִלּוּ אִם הָעִיר הִיא קְטַנָּה, אוֹ מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁם חָכָם גָּדוֹל שֶׁמִּתְקַבְּצִים שָׁם רַבִּים הַצְּרִיכִים לוֹ וּלְתוֹרָתוֹ, הֲרֵי כְּרָךְ, דְּמִסְתָּמָא אַדַּעְתָּא דְּכָל הָעוֹלָם בְּנָאוּהוּ. עוֹד כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים דַּאֲפִלּוּ בֵּית הַבְּנֶסֶת שֶׁבְּכָרְךְ אִם יָדוּעַ שֶׁלֹּא עָשׂוּ אוֹתָהּ אֶלָּא לְמַעַט עָם כְּגוֹן הַבַּיִת הַבְּנֶסֶת שֶׁעוֹשִׂין אוֹתָהּ בַּעֲלֵי אֻמָּנִיּוֹת לְעַצְמָן, [וְהוּא הַדִּין (כ) כְּשֶׁנִּתְקַבְּצוּ בַּעֲלֵי בָּתִּים שֶׁל אֵיזֶה רְחוֹב הָרָחוֹק מִן בֵּית הַבְּנֶסֶת שֶׁבָּעִיר וְעָשׂוּ בֵּית הַבְּנֶסֶת לְעַצְמָן], גַּם כֵּן דִּינוֹ כְּבֵית הַבְּנֶסֶת שֶׁל כְּפָרִים אֲפִלּוּ הוּא בַּכְּרָךְ, דְּמִסְתָּמָא רַק עַל דַּעַת עַצְמָן בָּנוּהוּ, (כא) אִם לֹא שֶׁפִּיְּעוּ אַנְשֵׁי הָעִיר גַּם כֵּן עַל הַבִּנְיָן (כב) וַאֲפִלּוּ מְעַט, אָז אֵין לָהֶם רְשׁוּת עַל הַמְּכִירָה (כג) בְּלֹא דַּעְתָּן: (כו) וַאֲפִלּוּ בָּנוּ. דְּמִסְתָּמָא אֲחֵרִים נָתְנוּ לָהֶם הַמָּעוֹת שֶׁיַּעֲשׂוּ הֵם בָּהֶם מַה שֶּׁיִּרְצוּ כֵּיוָן שֶׁאֵין רְגִילוּת לִבְנוֹת אִם לֹא שֶׁאֵין רְגִילוּת לִבְנוֹת אֶלָּא עַל יְדֵי אֲחֵרִים אֵינָם מַסְכִּימִים אֲחֵרִים אֵינָם מַסְכִּימִים אַחַר כָּךְ בַּמְּכִירָה מֻתָּר לְמָכְרָהּ: (כז) וְאֵינָם רַשָּׁאִים וְכוּ'. עַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף ד' דְּיֵשׁ דֵּעוֹת אִם מֻתָּר לְשַׁנּוֹתָן לְכַיּוֹצֵא בָּהּ: (כח) פַּרְנְסֵיהֶם. שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר: (כט) שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר. כְּתַב הָרַשְׁבָּ"א חֵלֶק א' סִימָן תרי"ז וְהֵבִיאוֹ הָרַשְׁדַּ"ם (יו"ד) סִימָן קע"ה שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּיוֹתֵר דַּעָה סִימָן (רפ"ב) [רנ"ב] (ד"ה ואין) מִגֵּן אַבְרָהָם (שם): ז (יט) אֲחֵרִים. דְּהָאֲחֵרִים נָתְנוּ לָהֶם הַמָּעוֹת שֶׁיַּעֲשׂוּ בָּהֶם מַה שֶּׁיִּרְצוּ: (יט) בְּקִדֻּשָּׁתָן. כְּלוֹמַר דְּאָסוּר לְשַׁנּוֹתָן לְקָדֵשָׁה קַלָּה:

בֵּאוּר הַלָּכָה

ו * מוֹכְרִין בֵּית הַבְּנֶסֶת וְכוּ'. הֵינוּ אֲפִלּוּ בְּלֹא שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, דִּדְיֵנוּ כְּמוֹ לִשְׁאָר קְדֻשָּׁה חֲמוּרָה דְּדַי בְּאַנְשֵׁי הָעִיר לְבַד, וְכֵן בְּסֵפֶר תּוֹרָה לְעִנְיַן הַסְפָּקַת תַּלְמִידִים נַמִּי דִּינָא הָכִי, דְּהַסְפָּקַת תַּלְמִידִים גְּדוֹל יוֹתֵר מִזֶּה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַא"ש בִּתְשׁוּבָה (כלל יג סי' יד):

ז * וְהֵינוּ כְּשֶׁמְּכָרוּ בְּנֵי הָעִיר שֶׁלֹּא מִדַּעַת פַּרְנְסֵיהֶם. נִרְאֶה דְּדַוְקָא אִם יֵשׁ טוֹבִים בָּעִיר אֲז אָמְרִינַן דְּאֵין רְשׁוּת לִבְנֵי הָעִיר עַל מְכִירָה זוֹ בְּשֶׁלְּמוּת, אֲבָל אִם לֹא נִתְמַנּוּ טוֹבִים בָּעִיר אֲז מוּעִילָה הַמְּכִירָה שֶׁלָּהֶם לְגַמְרֵי כְּמוֹ שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, וְכֵן נִרְאֶה מֵחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ"א עַל מְגִלָּה (כה: ד"ה ולי נראה), עַיֵּן שָׁם:

* וְהוּא הַדִּין אִם מָכְרוּ שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר וְכוּ'. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כט)

דְּאֵין מִנּוּי טוֹבִים בִּפְחוֹת מִשִּׁבְעָה, וּפְשׁוּט דְּכָל הַשִּׁבְעָה צְרִיכִים לִהְיוֹת בְּעֵת הַמְּכִירָה, וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּבֵאוּר הֵיטֵב (ס"ק יח) דְּלֹאו דַּוְקָא כָּל שִׁבְעָה, רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּהֵיכָא שֶׁנִּתְלַקּוּ הַשִּׁבְעָה אֲזִלִינַן בָּתַר רֻבָּא. וּמִדִּינָא גַּם זֶה דַּוְקָא הֵיכָא דְּהִתְנוּ אַנְשֵׁי הָעִיר בְּשָׁעָה שֶׁמִּנּוּם שִׁיִּתְנַהֲגוּ בְּאֹפֶן זֶה, דְּאִי לָאו הָכִי הָלֹא מְבָאר בְּחשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן י"ב סָעִיף י"ח וּבְסִימָן י"ג סָעִיף ד' וּבְסִימָן י"ח סָעִיף א' בְּהַגָּ"ה, דְּלֹא אֲזִלִינַן בָּתַר רֻבָּא כִּי אִם בְּבֵית דִּין אֲבָל לֹא בִּבְרוּרֵי הַקָּהָל, עַיֵּן שָׁם. אֶלָּא דְּמִשְׁמַע בְּתִשׁוּבַת חֲתַם סוֹפֵר חֵלֶק חשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן קט"ז דְּכִבְכָמָה גְּלִילוֹת נָהֲגוּ לְמֵילַךְ בָּתַר רֻבָּא בָּזֶה, דְּאִם נִמְתִּין עַד שֶׁיִּסְכִּימוּ כֻּלָּם לֹא יִגָּמֵר שׁוּם עִנְיָן, עַיֵּן שָׁם, וּמוּבָא בְּפִתְחֵי תְּשׁוּבָה חשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן קס"ג סָעִיף קָטָן א'. וְדַע עוֹד דְּאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי (שם פ"ג ה"ב) דִּשְׁלֹשָׁה מִבֵּית הַבְּנֶסֶת כְּבֵית הַבְּנֶסֶת, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר בֵּית הַבְּנֶסֶת שֶׁל יְחִידִים כְּמוֹ שֶׁל בַּעֲלֵי אֻמָּנִיּוֹת וְכַדּוֹמֶה, אִם בְּרִרוּ שִׁלֹּשָׁה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י): ו (עו) וְכָל שֶׁכֵּן לִשְׁאָר קְדֻשָּׁה חֲמוּרָה וּלְהַסְפָּקַת תַּלְמִידִים, וּמוּכָח שָׁם דַּאֲפִלּוּ עַל פִּי שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר אֵין לַעֲשׂוֹת דָּבָר זֶה: (עז) הֵינוּ לְקָדֻשָּׁה שֶׁהִיא חֲמוּרָה מִבֵּית הַבְּנֶסֶת וְכָל שֶׁכֵּן לְהַסְפָּקַת תַּלְמִידִים וּלְפִדְיוֹן שְׁבוּיִים, וַאֲפִלּוּ בְּנֵי הָעִיר לְבַד בְּלֹא הַטּוֹבִים, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף י"ג בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה לא ימכרו) מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסוֹף סָעִיף קָטָן ד' בְּשֵׁם הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה כתב הרא"ש) הַפּוֹךְ זֶה, הֵינוּ רַק לְדַעַת הַבַּיִת יוֹסֵף, אֲבָל הוּא בְּעַצְמוֹ לֹא סְבִירָא לַהּ כֵּן, וְכֵן כָּתַב הַלְּבוּשֵׁי שָׁרָד שָׁם. וּלְדִידֵהּ מַה שֶּׁאָמְרוּ בְּבָבָא בַּתְרָא ג' (ע"ב) דִּירְתָה דְּאִישְׁתֵּי לֹא מְזַבְּנִי, הֵינוּ דְּלְכַתְּחִלָּה אֵין הַדֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת כֵּן כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ כַּמָּה רִאשׁוֹנִים, וּמִתֹּרֶץ בָּזֶה קַשְׁיַת הַגָּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם, עַיֵּן שָׁם: (יח) מִשְׁבְּצוֹת זָהָב סָעִיף קָטָן ד' לְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וּבְאֶשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ל"ג כָּתַב בְּשֵׁם הַשַּׁ"ךְ (ד"ד סי' רנב סק"א) הַחִלּוּק שֶׁכָּתְבוּ בְּפָנִים. וְאַף דְּמִדִּבְרֵי הַשַּׁ"ז (סק"ד וסק"ך יב) מִשְׁמַע דְּדַוְקָא שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בֵּית הַבְּנֶסֶת אַחֶרֶת, מִדִּבְרֵי תְּשׁוּבַת הָרַא"ש כְּלָל י"ג סִימָן י"ד לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לֹא מִשְׁמַע כֵּן, וּלְהֶפֶךְ כְּשֶׁיֵּשׁ לְהַשִּׂיג מָעוֹת אֲחֵרוֹת לְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לג) אֵין כְּדַאי לְכַתְּחִלָּה אֲפִלּוּ כְּשֶׁיֵּשׁ בֵּית הַבְּנֶסֶת אַחֶרֶת וּדְלֹא כְּטִ"ז, וְכֵן בְּאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק כו) לֹא נְהִירָא לַהּ קַלְּתוֹ שֶׁל הַט"ז, עַיֵּן שָׁם: ז (יט) עֹלַת תָּמִיד (ס"ק טו) וּמָגֵן אַבְרָהָם לְקַמָּן בְּסָעִיף קָטָן כ"ט, וְכֵן אֵיתָא בְּחִדּוּשֵׁי הָרַמְבַּ"ן (מגילה כה: ד"ה וכן מה): (כ) כֵּן מִשְׁמַע מֵהָרִיטְבָ"א (שם כו. ד"ה אמר שמואל) וְהַמְּאִירִי (שם כה: ד"ה בית הכנסת): (כא) כֵּן מִשְׁמַע בְּפוֹסְקִים: (כב) דִּבְדַעְתָּן מִסְתַּבְּרָא דְּשָׁרֵי, דְּלֹא נָכוֹן לוֹמַר שֶׁנִּתְנוּ לָרַחוֹב זֶה עַל דַּעַת כָּל הָעוֹלָם. אֲבָל בְּלֹא דַּעְתָּן לְכַאוֹרָה נִרְאֶה בָּרוּר דְּאֵין יְכוֹלִין לְמֵכַר, דְּלֹא דָּמֵי לְהָא דְּמַהֲיר הָרַמְ"א בְּשֶׁל כְּפָרִים אַף כְּשֶׁכָּבְנוּ אוֹתָהּ מִשָּׁל אֲחֵרִים, דְּהָתָם בְּוַדַּאי לֹא הָיָה דַּעְתָּם שֶׁלְּעוֹלָמִים יְבוֹאוּ בַּכְּפָר לְהִתְפַּלֵּל שָׁם וּבְוַדַּאי הֶחְלִיטוּ הַדָּבָר רַק עַל דַּעַת בְּנֵי הַכְּפָר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאַנְשֵׁי הָעִיר: (כג) עֹלַת תָּמִיד (ס"ק טו):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת סִימָן קנג

ט שם בְּגְמָרָא כ"ו (ע"א). י בֵּית יוֹסֵף (ד"ה והא דבית) בְּשֵׁם מְרַדְּכִי יָשָׁן (שם בהג"ה לסי' תתכד). כ שם בְּגְמָרָא.

טוֹבֵי הָעִיר שֶׁלֹּא בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, (ל) * ט אֲבָל אִם הִסְפִּימוּ שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, וְהָיוּ בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, * רַשָּׁאִים לְהוֹצִיא הַמָּעוֹת לְכָל מַה (יג) שֶׁיִּרְצוּ. * י וְאִם קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם בְּנֵי הָעִיר (לא) בְּפֵרוּשׁ בְּמָקוֹם זֶה כָּל מַה שֶׁיַּעֲשֶׂה אֲפִלּוּ יָחִיד, מַה שֶׁעָשָׂה עָשׂוּי. הַגָּהּ: * וְכָל שֶׁשִּׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר (לב) מוֹכְרִים בְּפַרְסוֹם, מִקְּרֵי בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר וְאֵינָן צְרִיכִין לוֹמַר הֵן אוֹ לָאו (מרדכי כ"ב פ"ק מ' תפט). * כ אֲבָל שֶׁל כְּרָכִים * שֶׁבָּאִים שָׁם מִמְּקוֹמוֹת אֲחֵרִים, (לג) אֲפִלּוּ בָּנוּ אוֹתוֹ מִשֶּׁלָּהֶם (לד) אֵינוֹ נִמְכָּר (לה) * אֶלָּא אִם כֵּן תָּלוּ אוֹתוֹ בְּדַעַת (יד) [יד] הַיָּחִיד,

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ז [יד] הַיָּחִיד. עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיִן שוּ"ת פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ סִימָן ד' בְּעִנְיַן בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁנִּשְׁרַף וְרוֹצִים לִבְנוֹת בְּמָקוֹם אַחֵר וּלְהַנִּיחַ הַמָּקוֹם פְּנוּי וְלִנְהֹג בּוֹ קְדֻשָּׁה, וַדַּאי שָׁרֵי, וְאִם רוֹצִים הָעוֹלָם דְּאֵין דַּעְתּוֹ נוֹחָה בָּזֶה. וְאִם אֵינָם מִתְפַּלְּלִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל כְּרָכִים יְכוֹלִין לְמָכְרָהּ. וּבְרַ"מ מִינְץ סִימָן ס"ז כָּתַב

בְּאֵר הַיטֵב

(יג) שֶׁיִּרְצוּ. אֲפִלּוּ לְדַבֵּר הָרְשׁוּת כֵּיוָן שֶׁהִתְנוּ שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר יָצְאוּ הַמָּעוֹת לְחֻלִּין. ט"ז (סק"ה). וְעַיִן לְעֵיל סָעִיף קָטָן ד': (יד) הַיָּחִיד. זֶה קַאי כְּשֶׁבָּנָאוּהוּ מִשֶּׁלָּהֶם אֲבָל אִם נָדְבוּ אֲחֵרִים לָזֶה אֵין מוֹעִיל מַה שֶׁתָּלוּ הֵם בְּדַעַת הַיָּחִיד, דְּשָׁמָּא יֵשׁ אֶחָד בְּסוֹף הָעוֹלָם שֶׁהָיָה סָמוּךְ לָעִיר הַזֹּאת וְרָגִיל לִכָּנֵס בָּהּ וְלִדַעְתּוֹ הֶחְקֵדְשָׁה וְהוּא אֵינוֹ מַסְכִּים בְּמָכִירָה, (כמ) וְלָכֵן אֲפִלּוּ הִסְכִּימוּ בַּמְּכִירָה שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, אֵין מְכִירָתָן מְכִירָה דְּאֵינָהוּ לֹא כַּיָּפֵי לִבְנֵי הָעִיר וּלְפַרְנָסָיו. (כט) וַאֲפִלּוּ אִם יִרְצוּ לְהַעֲלוֹת אַחַר כָּךְ הַדְּמִים בְּקֶדֻשָּׁה כְּגוֹן לְקָנוֹת מִזֶּה סֵפֶר תּוֹרָה וּכְהַאי גַּוְנָא, גַּם כֵּן אֵין לָהֶם רְשׁוּת לָזֶה, דְּשָׁמָּא אוֹתָן אֲחֵרִים לֹא יַסְכִּימוּ לָזֶה. וְכָל זֶה בְּסִתָּמָא (ל) אֲבָל אִם בָּרוּר לָן דְּלֹא בָּנוּ אֶלָּא אַדַּעְתָּא דִּבְנֵי עִירָם לְבַד, [כְּגוֹן שֶׁהִתְנוּ בְּעֵת בִּנְיָנָם, אוֹ שֶׁבִּשְׁעַת בִּנְיָן הָיְתָה כְּפָר וְאַחַר כָּךְ נִתְרַבּוּ בָּהּ תּוֹשָׁבִים הַרְבֵּה] (לא) וְגַם לֹא סָיְעוּ לָהֶם אֲחֵרִים, דִּינוֹ כִּכְפָר. כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יב) בְּשֵׁם הַמַּבִּי"ט (ח"ג סי' קמג) דַּאֲפִלּוּ בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל כְּרָכִים, אִם אֵינָם מִתְפַּלְּלִין בּוֹ יְכוֹלִין לְמָכְרוֹ: (לד) **אֵינוֹ נִמְכָּר.** וְדַוְקָא כְּשֶׁמָּכְרוּ בְּעִנְיַן שֶׁלֹּא יִהְיֶה אַחַר כָּךְ בֵּית הַכְּנֶסֶת, (לה) אֲבָל אִם אַחַר כָּךְ גַּם כֵּן יִשָּׁאֵר בֵּית הַכְּנֶסֶת (לג) שֶׁרַבִּים יִתְפַּלְּלוּ בּוֹ מַמָּתָר, דְּמַאי נַפְקָא מִנֵּהּ לְהָנֵי דְּאָתוּ מֵעַלְמָא אִם הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת שֶׁיֵּשׁ לְאֵלּוּ אוֹ לְאֵלּוּ: (לה) **אֶלָּא אִם כֵּן תָּלוּ אוֹתוֹ**

בְּאוּר הֲלָכָה

מֵאֲנָשִׁים לְפַקֵּחַ עַל עִסְקֵי צִבּוּר שֶׁלָּהֶם, הֲרֵי הֵם שְׁקוּלִים כְּכָל אַנְשֵׁי בֵּית הַכְּנֶסֶת לְעִנְיַן מְכִירָה, וְלֹא בְּעִנְיַן בְּהוֹ שִׁבְעָה טוֹבִים כְּמוֹ בִּמְמֻנִּים עַל צָרְכֵי עִיר כָּלָה דְּבְעִינַן דְּוַקָא שִׁבְעָה וְכֵן"ל (מגילה ז: ד"ה והיכא) וְעוֹד פּוֹסְקִים], **וְכֹחַ אֵלּוּ הַשִּׁלְשָׁה עַל בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁלָּהֶן כְּמוֹ שִׁבְעָה עַל בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל בְּנֵי הָעִיר:**

* **אֲבָל אִם הִסְפִּימוּ** וְכוּ'. מִסְתִּימַת הַמְחַבֵּר מְשְׁמַע דְּפְקַע הֶקְדֵּשָׁה מִמֵּילָא עַל יְדֵי מְכִירָה זוֹ מֵהַדְּמִים, וְאֲפִלּוּ לֹא הִתְנוּ בְּהַדְיָא בִּשְׁעַת מְכִירָה עַל הַדְּמִים שֶׁיִּצְאוּ לְחֻלִּין גַּם כֵּן רַשָּׁאי לְשַׁנּוֹתָן לְחֻלִּין. [פְּרִי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב (סק"ו), עַיִן שָׁם שָׁכָתַב דְּאֵין דִּין זֶה בְּרוּר לו], אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּרִיטְבָ"א (מגילה כו. ד"ה אמר רבא) בְּסִגְיָא דְּמָכְרוּ וְהוֹתִירוּ **שֶׁכָּתַב כֵּן תִּתְרוֹצָא בָּתְרָא:**

* **רַשָּׁאִים לְהוֹצִיא הַמָּעוֹת.** כָּתַב הַמַּשְׂאַת בִּנְיָמִין בִּתְשׁוּבָה סִימָן ל"ג וְזָהָה תּוֹכַן דְּבָרָיו, דְּאֲפִלּוּ שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר לֹא אִילְּימָא כְּחֵירוּ לְאַקְרוֹעֵי לְחֻלִּין אֶלָּא דְּוַקָא בִּכְהֵאי גַּוְנָא שֶׁמְּכָרוּ אוֹתוֹ, דְּחֻלָּה קְדֻשָּׁתוֹ עַל כָּל פָּנִים בְּשָׁעַת מַעֲשֶׂה אִדְּמִים וַהֲדַר פְּקַע קְדֻשָּׁה גַּם מִדְּמִים דְּקַיְלִישָׁא קְדֻשָּׁתָן, **אֲבָל לֹא אִילְּימָא כְּחֵירוּ לְאַקְרוֹעֵי קְדֻשָּׁה בְּכֻדֵּי. לְפִיכָךְ אִם סָתְרוּ בֵּית הַכְּנֶסֶת אוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת שָׁנָפַל, עֲדַיִן אֲבָנִים בִּקְדוּשָׁתָיְהוּ קַיְמִי, וַאֲפִלּוּ הִסְפִּימוּ שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר כֻּלָּם לְהוֹצִיאָם לְחֻלִּין לֹא מְהַנְּיָ, אִם לֹא שֶׁבָּנוּ בֵּית הַכְּנֶסֶת אַחֶרֶת תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ סָתְרוּ הַיָּשָׁן, דְּאָז חָלָה הֶקְדֵּשָׁה אַבֵּית הַכְּנֶסֶת חֲדָשָׁה וְהַיָּשָׁן יוֹצֵא לְחֻלִּין.** וְהֵבִיאוֹ הַמַּגֵּן אַבְרָהָם לְקַמָּן בְּסָעִיף קָטָן כ"ז. **מִיהוּ אֵין דִּין זֶה בְּרוּר דְּזֶהוּ מוּכָח רַק לְשִׁיטַת הָרַ"ן** (שם ח. ד"ה מאן) כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, [וְהָרְאָיָה שֶׁהוּבָא בְּמַגֵּן אַבְרָהָם מֵהַתּוֹסָפְתָּא (מגילה פ"ב ה"י) יֵשׁ לְדַחוֹתָהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר בִּגְדֵי יֶשַׁע (על המ"א ס"ק כז), וְעַיִן בְּפֵרוּשׁ מִנְחַת בִּכּוּרִים (שם)], **אֲבָל לְדַעַת הָרַמְבַּ"ן** (שם כה: ד"ה לפי מה) **וְסִיעָתוֹ מִשְּׁמַע דְּשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר אִילְּימָא כְּחֵירוּ אַף בְּלִי מְכִירָה,** וְכָל שֶׁהִסְכִּימוּ שְׁאֵינָן צְרִיכִין לוֹ עוֹד, יוֹצֵא לְחֻלִּין מֵמֵילָא וּמֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּצִיָּיו וַאֲבָנָיו אַף בְּתַשְׁמִישׁ שֶׁל חל. וְעַיִן שָׁם בְּמַגֵּן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן כ"ד **שֶׁגַּם לוֹ לֹא בְּרִירָא דִּין זֶה דְּמַשְׂאַת בִּנְיָמִין, וְצָרִיךְ עִיּוּן בָּזֶה:**

* **וְאִם קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם בְּנֵי הָעִיר בְּפֵרוּשׁ** וְכוּ'. עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק לא). **וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה, מַאי עֲדִיפָא כֹּחַ יָחִיד שֶׁמִּנּוּהוּ לָזֶה יוֹתֵר מֵאִלּוּ הֵם עַצְמָם מִכְּרוּהוּ דְּאָסוּר לְהוֹרִיד הַמָּעוֹת מֵהֶקְדֵּשָׁתָן, וְאֶפְשָׁר דְּהָכָא מִירֵי דִּבְנֵי הָעִיר עִם הַטּוֹבִים שֶׁלָּהֶם מִנּוּהוּ לְאוֹתוֹ יָחִיד, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי זֶה בְּפְרִי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב אות ז':**

* **וְכָל שֶׁשִּׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר** וְכוּ'. הֲגַ"ה **זוֹ שֶׁיֵּשׁ אַחַר חֲבֵת לְכָל מַה שֶׁיִּרְצוּ הַנַּ"ל:**

* **אֲבָל שֶׁל כְּרָכִים** וְכוּ'. כָּתַב בְּתְשׁוּבַת מַשְׂאַת בִּנְיָמִין סִימָן ל"ג דְּבַאֲרָצוֹת שְׁמִנְהָג הַקְּהִלּוֹת לְהַעֲמִיד עֲלֵיהֶם מְנַהִיגִים וּפַרְנָסִים וְלָהֶם מֻתָּר וּרְצוֹנָם בְּכָל עִסְקֵי הַקְּהִלָּה, אֵין חִלּוּק בִּכְפָרִים לִכְרַכִּים, וּבְכָל עִנְיָן יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ בִּידֵי מְנַהִיגִים לִמְכֹּר בֵּית הַכְּנֶסֶת אֲפִלּוּ לִמְשְׁתֵּי בֵּיהּ שִׁכְרָא, וְגַם הַדְּמִים יוּכְלוּ לְהוֹצִיאָם לְחֻלִּין אֲפִלּוּ אַנְשֵׁי הָעִיר מוֹחִים בְּיָדָם, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְזֶהוּ דְּוַקָא כְּשֶׁבָּנָאוּהוּ מִשֶּׁלָּהֶם וְלֹא נִתְעָרֵב בָּזֶה מָעוֹת מֵעֲלְמָא [מִגַּן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ל"ז וְנִמְלַת עָבֵי]. **וְלֹא הֶעְתַּקְתִּיו בִּסְנִים כִּי בְּאַרְצוֹתֵינוּ אֵין לַכְּפָרְנָסִים כֹּחַ זֶה כְּמוֹבָן, וְגַם אֵינָה אֲחֵרוֹנִים מִפְקְפְקִין בָּזֶה,** עַיִן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק טו):

* **שֶׁבָּאִים שָׁם** וְכוּ'. רָצוֹנוֹ לוֹמַר **וְעָשׂוּ אוֹתוֹ בְּרוֹדֵאי גַּם כֵּן אַדַּעְתָּא דְּכָלֵי עָלְמָא. כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם** (ס"ק יב) **בְּשֵׁם הַמַּבִּי"ט** (ח"ב סי' כח) **דְּבֵית הַחַיִּים יְכוֹלִים לְמָכֹר:**

* **אֶלָּא אִם כֵּן תָּלוּ אוֹתוֹ בְּדַעַת הַיָּחִיד** וְכוּ'. **לֹא שֶׁהִתְנוּ בְּפֵרוּשׁ שֶׁרַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת כָּל מַה שֶּׁיִּרְצֶה אֶלָּא שֶׁתָּלוּ בְּיָחִיד לִבְנוֹת כִּרְצוֹנוֹ, אֲמִרִינַן דְּמִסְתָּמָא נִתְנוּ לוֹ רְשׁוּת גַּם לִמְכֹּר עַל פִּיו** [ט"ז (סק"ז)], וְהֵבִיא רְאָיָה מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת (שם כו. ד"ה כיון) מַה שֶּׁכָּתְבוּ לְעִנְיַן רַב אַשִׁי. **וְהִנֵּה בְּאֵלִיָּה רַבָּה וּבַהֲלָכָה בְּרוּרָה לֹא**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כט) הָרַ"ן (מגילה ז: והיכא) וְהָרִיטְבָ"א (שם כו. ד"ה ריש שואלים) וְרַבֵּנוּ יְרֻחָם בְּנְתִיב י"ד (ח"ב) וּמוּבָא גַּם כֵּן בְּדְרָכֵי מֹשֶׁה (אות ז) בְּקִצּוּר: **(ס)** הַגָּהָ"א: **(סא)** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה והא דבית) לְהַלָּכָה: **(סב)** הָרֹא"שׁ (שם פ"ד סי' א) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: **(סג)** הָרַמְבַּ"ן (שם כה: ד"ה ומיהו) וּמְאִירִי (שם ד"ה בית הכנסת), וּכְפִשְׁטוּת הַשַּׁ"ס (שם כו.): **(ל)** מַשְׂאַת בִּנְיָמִין (בשו"ת סי' לג). וְאַף שֶׁהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יז) מְפַקְפֵּק עָלָיו, בָּאֱמֶת לְדִינָא הוּא סוֹבֵר גַּם כֵּן כְּהַמַּגֵּן אַבְרָהָם, אֶלָּא שֶׁכָּתַבְתִּי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסָנִים, אוֹ לְעִנְיַן

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שָׁאנוּ יַעֲשֶׂה בּוֹ הַיָּחִיד מַה שֶּׁיִּרְצֶה (לו) * בְּהַסְכָּמַת הַצִּבּוּר. (לז) וְהוּא הַדִּין לְכָל דְּבָרֵי (טו) קְדֻשָּׁה שֶׁנִּזְכְּרוּ כָּאן, (לח) דְּכֻלְּהוּ גְּרִירֵי בָּתַר בֵּית הַכְּנֶסֶת. הַגָּהּ: * יָחִיד שֶׁבָּנָה בֵּית הַכְּנֶסֶת וּנְתָנָהּ לַקָּהָל, (לט) דִּינָהּ כְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל קָהָל, אֲבָל אִם שִׁיֵּר לְעַצְמוֹ בָּהּ שׁוּם כֹּחַ, אֵין לָהּ מָכָר כִּי אִם עַל פִּי הַקָּהָל וְעַל פִּיו אוֹ יוֹרָשָׁיו (אור זרוע (ס"ג סי' שפה) והגהות אשר"י פרק בני העיר (מגילה פ"ד סי' ו)).

(מ) * וְכָל זֶה לֹא מִירֵי אֶלָּא (מא) כְּשֶׁיֵּשׁ לָהֶם בֵּית הַכְּנֶסֶת אַחֶרֶת, אֲבָל אִם אֵין לָהֶם רַק בֵּית הַכְּנֶסֶת אַחַת, (מב) * אָסוּר

בְּאֵר הַיטֵב

דְּכָל דָּבָר הַשַּׁיָּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת כְּגוֹן חֲצֵרוֹת אוֹ מְקֹנֶה אָמְרִינַן מִסְתָּמָא רַבִּים נָתְנוּ לָזֶה וְלֹא מְצֵי לְמִקְרַן אוֹ לְסָגְרָן לְמִנְעַ מֵהֶם אוֹרְחִים, עַד כָּאן, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא חָמִיר מִבֵּית הַכְּנֶסֶת. (מ"ק טו):

(טו) קְדֻשָּׁה. כָּל כְּלֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת וְסִפְסָלִים וִירִיעוֹת, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכוּ'. הַיְנוּ שֶׁתָּלוּ בְּעֵת הַבְּנְיָן אֶת הַבַּיִת הַכְּנֶסֶת עַל דַּעְתּוֹ, וְעַל כֵּן דַּעְתּוֹ חֲשׁוּבָה אַחַר כָּךְ כְּשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר. (לד) וְכָל זֶה דַּוְקָא כְּשֶׁבָּנְאוּהוּ מְשֻׁלָּהֶם אֲבָל אִם נָדְבוּ אֲחֵרִים לָזֶה, אֵין מוֹעִיל מַה שֶּׁתָּלוּ הֵם בְּדַעַת הַיָּחִיד דְּשָׁמָּא יֵשׁ אֶחָד בְּסוֹף הָעוֹלָם שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ נוֹחָה בָּזֶה: (לו) בְּהַסְכָּמַת הַצִּבּוּר. דְּוַדַּאי לֹא הָיָה דַּעְתָּם שֶׁיִּמְכֹּר הַיָּחִיד בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁלָּהֶם בְּלֹא דַּעְתָּם, אֶלָּא לְהֶכֵי אַהֲנֵי דַּעַת הַיָּחִיד דְּלֹא בָּעֵי טוֹבֵי הָעִיר רַק בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר לָבַד, וְגַם לֹא מְצֵי אֱנָשׁ דְּעָלְמָא לַעֲכָבוֹ [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג)]. וְאִם בְּפֵרוּשׁ תָּלוּ בְּדַעַת הַיָּחִיד שֶׁיְּכוֹל לִמְכֹּר וְיַעֲשֶׂה מַה שֶּׁיִּרְצֶה בְּלֹא הַסְכָּמָתָם, אֵין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּהַסְכָּמָתָם [נַחֲלַת צְבִי (סק"ז) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק טו)], וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה בהסכמת) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: (לז) וְהוּא הַדִּין לְכָל דִּבְרֵי קְדֻשָּׁה. פֵּרוּשׁ כְּגוֹן תֵּבָה וּמִטְפַּחַת וְכַדּוֹמֶה הַנִּזְכָּרִים בְּסָעִיף ב' דִּינָם כְּמוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת עַצְמוֹ לְעִנְיָן זֶה, (לח) דְּכָל הֵיכִי דְּאִיהוּ נַעֲשֶׂה אַדַּעְתָּא דְּכֻלֵּי עָלְמָא, כְּגוֹן דְּכָרְכִים הָנָךְ נַמֵּי נַעֲשׂוּ מִסְּתָמָא אַדַּעְתָּא דְּכֻלֵּי עָלְמָא, וְזֶהוּ מַה שֶּׁכָּתַב הַמְחַבֵּר דְּכֻלְּהוּ גְּרִירֵי בָּתַר בֵּית הַכְּנֶסֶת. (ט) וְכֵן כָּל דָּבָר הַשַּׁיָּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת כְּגוֹן חֲצֵרוֹת אוֹ מְקֹנֶה אָמְרִינַן גַּם כֵּן כִּי הַאי גַּוְנָא, וְלֹא מָצֵי לְמִקְרַן אוֹ לְסָגְרָן לְמִנְעַ מֵהֶן אוֹרְחִין, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא חָמִיר מִבֵּית הַכְּנֶסֶת. וְכֵן מַה שֶּׁנִּזְכַּר בְּסָעִיף זֶה דְּשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר בְּכַפָּרִים יְכוֹלִים לְהוֹצִיא הַדְּמִים לְחֻלִּין, לְאוֹ דַּוְקָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֶלָּא אֲפִלּוּ בְּחַמְשִׁי קְדֻשָּׁה אַף הַדִּין כֵּן. אַף מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ חִלּוּק בֵּינֵיהוּ, דִּבְחַמְשִׁי קְדֻשָּׁה אַף דְּמֻתָּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בִּדְמֵיהֶם כְּשֶׁנִּמְכַּר בְּשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר בַּכְּפָרִים, (ט) מִכָּל מָקוֹם הֵם גּוּפָא בִּקְדֻשָּׁתָיהוּ קָיְמִי בְּיַד הַלּוֹקֵחַ, דִּקְדֻשַּׁת הַגּוּף נִיהוּ וְאֵין יוֹצֵא לְחֻלִּין, אֲבָל בֵּית הַכְּנֶסֶת וְחַמְשִׁי מִצְוָה מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לְקַמָּן בְּסָעִיף ט' [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים], וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף י' וּבְסִימָן קנ"ד סָעִיף ג' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ו) וּבְבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה תשמישי): (לח) דְּכֻלְּהוּ גְּרִירֵי בָּתַר בֵּית הַכְּנֶסֶת. כָּל כְּלֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת וְסִפְסָלִים (מ) וִירִיעוֹת שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת דִּינָם כְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְעַל כֵּן כְּשֶׁמָּכְרוּ שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר בַּכְּפָרִים יְכוֹלִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּמָּעוֹת לְכָל מַה שֶּׁיִּרְצוּ וְאִי לָאו הָכִי (מ) לֹא, [כֵּן הוּא לְפִי פְּשׁוּטוֹ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו) שֶׁהָעָתִיק דִּבְרֵי הַרַ"ן (מגילה ז: ד"ה ירושלמי) בְּשָׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (שם פ"ג ה"א) עַל דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. וּכְסֵפֶר קוֹבֶץ עַל הָרַמְבַּ"ם הִלְכוֹת תְּפִלָּה פֶּרֶק י"א (הט"ז) כָּתַב דְּנִרְאֶה לוֹ דַּאֲפִלּוּ בַּכְּרָכִים יְכוֹלִים לְמָכְרָם לְדִבְרֵי הָרַ"ן, דְּדַוְקָא לְעִנְיַן מְכִירַת בֵּית הַכְּנֶסֶת גּוּפָא אָמְרִינַן דְּלֹא מְחֲלִי רַבִּים לְשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה, וְלָכֵן יְכוֹל הַגַּבַּאי לְמָכְרָם בְּצָרוּךְ אֲנָשִׁי הָעִיר וּלְהוֹצִיא הַמָּעוֹת לְחֻלִּין]: (לט) דִּינָהּ כְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל קָהָל. וְנִמְכָּרֶת עַל פִּיהֶם לְבַד וְלֹא בָּעִינַן דַּעַת הַנּוֹתֵן בָּזֶה כְּלָל: (מ) וְכָל זֶה. פֵּרוּשׁ הָא דִּכְתָבִים (מ) אוֹ שֶׁל כְּרָכִים שֶׁתָּלוּ אוֹתוֹ בִּדַעַת יָחִיד: (מא) כְּשֶׁיֵּשׁ לָהֶם בֵּית הַכְּנֶסֶת אַחֶרֶת. הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) פֵּרֵשׁ דִּרְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּשֶׁבָּנְאוּ עַכְשָׁו אַחֶרֶת אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ לָהֶם שְׁנֵי בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת מִקֹּדֶם אָסוּר לִמְכֹּר אֶחָד. אֲבָל לְהַט"ז בְּרֵישׁ סִימָן קנ"ב (סק"א) מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה, וְכֵן דַּעַת הָאֵלִיָּה רַבָּה שָׁם (סק"א) כְּוָתֵיהּ, וְכֵן מַשְׁמַע מִבֵּאוּר הַגְּרָ"א (שם ס"א). אֲבָל כָּל זֶה דַּוְקָא כְּשֶׁאוֹתוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת מֻרְוָח וְהוּא מַחֲזִיק לְכָלָם, דְּאִי לָאו הָכִי פָּשׁוּט דִּלְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דַּאֲפִלּוּ בִּכְרַכִּים הֵיכָא דְּבָנְאוּ אַחֶרֶת טוֹבָה, מֻתָּר לְסֹתֵר הָרִאשׁוֹנָה, דְּוַדַּאי כֵּלִי עָלְמָא נִיחָא לְהוּ בָּזֶה [וּכְבֵר הֶעְתַּקְנוּ זֶה לְעֵיל בְּסִימָן קנ"ב (סק"ז)], (מפ) וְכֵן עֲצִים וַאֲבָנִים מֵרִאשׁוֹנָה, מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן וּלְהוֹצִיאָן לְחֻלִּין עַל פִּי שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, דְּמַאי אִכְפַּת לְהוּ לִבְנֵי עָלְמָא בָּזֶה כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מָקוֹם טוֹב לְהִתְפַּלֵּל: (מב) אָסוּר וְכוּ'. אֲפִלּוּ בִּשְׁבָעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁמּוֹכְרִים זֶה כְּדֵי לִקְנוֹת אַחֶרֶת, דּוּמְיָא דְּסִתְרִיהּ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק טו) וְנַחֲלַת צְבִי (סק"ז): (מא) רַ"ן (מגילה ז: ד"ה אבל): (מב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב): (מפ) כַּן אִיתָא בְּחִדּוּשֵׁי הָרַמְבַּ"ן בְּפֶרֶק בְּנֵי הָעִיר (שם כה: ד"ה ובני העיר) וְהָרַשְׁבָּ"א (שם כו: ד"ה והקשה) וְהָרִיטְבָ"א (שם כה: ד"ה לפי) וְהָרַשְׁבָּ"א (שם ח. ד"ה ומאן). וְעַיֵּן בְּפֹרִי מְגָדִים (א"א ס"ק יד) שֶׁהִתְעוֹרֵר מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (ספר תורה פ"י ה"ד) דְּמִשְׁמַע לְהַפּוֹךְ, וּלְקַמָּן נַאֲרִיךְ בָּזֶה אִם יִרְצֶה ה': (מפ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו) בְּשֵׁם הָרַ"ן (שם ז: ד"ה ירושלמי). וְלֹא הֶעְתַּקְתִּי סוֹף דְּבָרָיו, דְּלִקַּמָּן בְּסִימָן קנ"ד סָעִיף ו' בְּהַגַּ"ה סָתַם הָרַמְ"א דְּהַפְרָכַת שָׁלָנוּ אֵין לוֹ דִּין מְשִׁמְשֵׁי קְדֻשָּׁה: (מפ) אֲבָל שֶׁלֹּא לְהוֹרִיד הַדְּמִים מִקְּדֻשָּׁה, מֻתָּר בַּכְּפָרִים וְכֵן בַּכְּרַכִּים לְדַעַת הַקּוֹבֵץ (תפלה פי"א הט"ז) עַל יְדֵי הַגַּבַּאי לְבַד: (מפ) פְּרִי מְגָדִים (א"א ס"ק טז): (מפ) מַשְׁאַת בִּנְיָמִין (בשו"ת סי' לג) וּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (בהג"ט) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יח), דְּלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז):

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת סִימָן קנג

בְּאֵר הַגּוֹלָה **לז:**

ל יְרוּשַׁלְמִי (מגילה פ"ג ה"א) וַהֲבִיאוֹ הָרֹא"ש שָׁם (שם פ"ד סי' א).

(מג) לְמָכְרוֹ, דְּהָא אֲפִלּוּ לְסָתְרוֹ אָסוּר עַד שֶׁיִּבְנוּ אַחֶרֶת (רבינו ירוחם נתיב ב' ג') חלק ה') [ח']). כָּל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה **(מד)** שָׁנִמְכָּר וּמֻתָּר לְשַׁנּוֹתוֹ, נִמְכָּר בְּלֹא הַכְרָזָה (מה) וְאֵין בּוֹ אוֹנָאָה, (מו) אֲבָל דָּבָר שֶׁאָסוּר *לְשַׁנּוֹתוֹ (טז) לְקֻדָּשָׁה קַלָּה, **(מז)** צָרִיךְ הַכְרָזָה (רשב"א (ס"ס) סימן (תרי"ד) [תרי"ז]): **ח** לִבְנוֹ בַּיִת סְתָם וְהִקְדִּישׁוּהוּ אַחַר כָּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, (מח) דֵּינוֹ כְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אֲבָל (מט) אֵינוֹ קָדוֹשׁ עַד (י) [יז] שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בּוֹ, (נ) אֲפִלּוּ אִם בְּנָאוּהוּ לְשֵׁם בֵּית הַכְּנֶסֶת. וְכֵיוָן

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לַעֲשׂוֹת שָׁם גַּן יָרָק בְּצֵינָן שֶׁיִּהְיוּ שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר שִׁבְעָה בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, וּמִכָּל מָקוֹם בְּרֹב שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר מַבִּי. וְאִם רוֹצִים לִמְכֹּר וּמַסְכִּימִים רֹב בְּנֵי הָעִיר אַף בְּלֹא שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר מַבִּי, צֵין שָׁם. וְצֵין לְקַמָּן (סימן קי"ח) [סעיף קָטָן י"ח]. וְצֵין שָׁם סִימָן ז' בְּצִנְעָן בֵּית הַכְּנֶסֶת דְּקָהִלָּה קְדוֹשָׁה הוֹרָאָתָן וְהָאוֹרְחִים יוֹשְׁבִים שָׁם לִפְעָמִים כְּמוֹ חֲצִי שָׁנָה, אֲבָל בִּשְׁבִיל דְּמִסְתַּלְּקִי לִפְעָמִים מִמֶּלְמָא לֹא. וְגַם כָּתַב שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר דְּגַם בְּכָרְךְ שֶׁשִּׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר מִתְעָרֵב בְּעִסְקֵיהֶם, אֲפִלּוּ דְּאֲפִלּוּ בְּכַרְכִּים יְכוֹלִים לִמְכֹּר אַף בְּלֹא אַנְשֵׁי הָעִיר, וְעַל כָּל פָּנִים כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ מִכְשׁוֹל הֲוֵי לֵיהּ כְּמִצְוָה דְּרַבִּים, וְיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הָרֹאשׁ וְנָאֱמַר בְּפָרוּשׁ שֶׁהוּא חל, וּמִכָּל מָקוֹם גַּם הָאַחֲרוֹן עָשָׂה כֵּן בְּיָמִים נוֹרָאִים, וַאֲפִלּוּ רוֹצֶה לְדוֹר בַּחֲדָר הַזֶּה וְלֹתֵת חֲדָר אַחֵר, צֵין שָׁם שֶׁהֲרֵי דְּוַדַּאי שָׁרֵי וּמִכָּל שֶׁכֵּן דְּעָבִיד מִלְּתָא לְתַת אַחֵר בִּמְקוֹמוֹ תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה. אֲבָל אִם בְּפָרוּשׁ נָדַר

בְּאֵר הַיטֵב

(טז) לְקֻדָּשָׁה קַלָּה. מְגַן אַבְרָהָם (סק"כ) מוֹחֵק תֵּבוֹת אֵלּוּ וְצָרִיךְ לוֹמַר שֶׁאָסוּר לְשַׁנּוֹתוֹ צָרִיךְ הַכְרָזָה, צֵין שָׁם: **ח** **(יז)** שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בּוֹ. עַיֵּן לְעֵיל סָעִיף קָטָן ו' מַה שָּׁכָתַבְתִּי שָׁם. יָחִיד שֶׁבָּנָה בַּיִת הַכְּנֶסֶת לֹא יְכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר סָעִיף י"ד, אֲבָל אִם

בְּאוּר הֲלָכָה

לְקַמָּן בְּסָעִיף י"ג סָעִיף קָטָן ל"ג, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּבְאוּר הֲלָכָה (ד"ה לא ימכרו) מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם בָּזֶה. וְנִרְאֶה דְּהֵינוּ דַּוְקָא הֵיכָא דְּלֵיכָא לְמֵיחַשׁ לְפִשְׁיעוּתָא, דְּאִי לָאו הָכִי מִסְתַּבְּרָא דְּאָסוּר שֶׁמָּא לֹא יִקָּנֶה אַחַר כָּךְ הַדָּבָר קֻדָּשָׁה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"ז) פֶּרֶט זֶה לְעִנְיַן לְקָנוֹת בְּדָמֶיהָ אַחֶרֶת, וְאַף שֶׁלְּעִנְיַן לְקָנוֹת קְדֻשָּׁה חֲמוּרָה לֹא הַזְכִּיר בָּזֶה יֵשׁ לוֹמַר דִּנְקָטֵיהּ בְּרֵישָׁא וְהוּא הַדִּין בְּסֵיפָא:

* **לְשַׁנּוֹתוֹ וְכוּ'.** הִנֵּה זֶה נוֹבֵעַ מִתְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ"א, וְלִכְאוֹרָה לְפִי דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"כ) דְּלֹא גָּרְסִינַן לְקֻדָּשָׁה קַלָּה, בְּאוּרוֹ דַּוְקָא כְּשֶׁאָסוּר לְשַׁנּוֹתוֹ כְּלָל אֲפִלּוּ לְקֻדָּשָׁה חֲמוּרָה [כְּגוֹן שְׁנָוָה הַמְקֻדָּשׁ עַל כָּךְ] אָז צָרִיךְ הַכְרָזָה, אֲבָל אִם יֵשׁ לָהֶם רְשׁוּת לְשַׁנּוֹת לְקֻדָּשָׁה חֲמוּרָה כְּגוֹן עַל יְדֵי שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר שֶׁלֹּא בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר וְכַנַּ"ל, אָז נֶחְשָׁב כְּשֶׁלָּהֶן וְאֵין צָרִיךְ הַכְרָזָה. וְכֵן מוּכָח בְּאֶמֶת כַּנַּת הָרַשְׁבָּ"א, דְּהָא הוּא תּוֹלָה הַשַּׁעַם בְּמִצֵּי יָהִיב לֵיהּ בְּמַתָּנָה וְהוּא סְבִירָא לַהּ כְּצַעֲמוֹ בְּחִדּוּשָׁיו בְּפֶרֶק בְּנֵי הָעִיר (מגילה כו: ד"ה מתנה) דְּלִעְנְיַן מַתָּנָה לָא בָּעִינַן רַק שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר לְחוּד, וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הָרַמְבַּ"ן (שם כה: ד"ה וכן מה). אִיפְּרָא דְּקֻדָּשָׁה דִּלְפִי זֶה לְפִי פְּסַק הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּצַעֲמוֹ שֶׁפָּסַק לְקַמָּן בְּסָעִיף קָטָן כ"ו דְּבִמַּתָּנָה צָרִיךְ דַּוְקָא שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר, מְפֹרָשׁ בְּמִכְירָה עַל יְדֵי שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר שֶׁלֹּא בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר לְבַעֲלֵי הַכְרָזָה, וְאִפְשָׁר דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם סָמַךְ בְּעִצָּר הַדִּין עַל טַעַם הָרַ"ן (שם ח. ד"ה לא שנו) שֶׁהִקְּתִיק הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּשִׁמּוֹ בְּסָעִיף קָטָן י"ח דְּזֶה לְשׁוֹנוֹ שָׁם, דְּלֹא מְצִינוּ הַכְרָזָה אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁמַּשָּׁפִיל עַל בַּיִת דִּין לַעֲשׂוֹתוֹ כְּגוֹן בַּיִת דִּין שֶׁמּוֹכְרִין לְהַגְבּוֹת לְאַחֵרִים וְכוּ', אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאָנוּ עוֹשִׂין מִדַּעְתֵּנוּ וְאֵין אָנוּ צְרִיכִין בּוֹ לְבֵית דִּין, לֹא הֻזְכַּר בּוֹ הַכְרָזָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמִשְּׁמַע לְהָדְיָא לְפִי זֶה דְּשִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר לְחוּד נַמִּי לָא בָּעוּ הַכְרָזָה, דְּהֲרֵי הֵם אַנְשֵׁי הָעִיר בְּצַעֲמָן וְעִקָּרָן וּמוֹכְרִים בְּשֶׁלָּהֶם, וְכֵן מִשְּׁמַע מִלְּשׁוֹן הַשּׁוּר וּמְבִיאוֹ הָרַמָּ"א בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן ק"ג סָעִיף א' בַּהַגָּ"ה שֶׁכָּתַב דִּכְיוָן שֶׁנִּמְכַּר שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ בְּבֵית דִּין צָרִיךְ שׁוּמָא וְהַכְרָזָה, עַיֵּן שָׁם. וּבֶאֱמֶת הֲלֹא מִבְּאֵר בְּרֵ"ן (שם ז: ד"ה והיכא) וּבְשֶׁאָר רִאשׁוֹנִים שָׁם דְּעַל כָּל פָּנִים שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר לְחוּדֵיהוּ לֹא גְּרֵעֵי כֹּחָם מִכָּל אַנְשֵׁי הָעִיר בְּלֹא שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר, וְאִם כֵּן נַיְמָא דְּעַל יְדֵי שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר לְחוּד בְּלֹא שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר נַמִּי לָבְעוּ הַכְרָזָה, דְּהָא אֵינָהוּ גַּם כֵּן אַנְשֵׁי רַשָּׁאִים לְשַׁנּוֹתוֹ לְקֻדָּשָׁה קַלָּה, וְזֶה דָּבָר דְּלֹא מִסְתַּבְּרָא כְּלָל שֶׁבְּנֵי הָעִיר בָּשֶׁלָּהֶם צְרִיכִין הַכְרָזָה. אֶלָּא עַל כָּרְחָךְ דְּלֹא תְּלוּי כְּלָל בָּהֶם וְלֹא בְּדִמֵּיהֶם, וְגָזְרוּ דְּלֹא הָחֲמִירוּ חֲכָמִים בְּדָבָר שֶׁבִּקֻּדָּשָׁה שֶׁלֹּא לְהַקֵּל בָּהֶם וְלֹא בְּדִמֵּיהֶם, וְגָזְרוּ דְּלֹא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּאָסוּר אֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה וְכַנַּ"ל בְּסִימָן קנ"ב (ס"א): **(מג)** לִמְכֹּרוֹ. אִם לֹא (מד) שִׁירְצוּ לְקָנוֹת בַּדָּמִים אֲחֶרֶת בְּגוֹנָא דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לִפְשִׁיעוּתָא, (מג) כְּגוֹן שֶׁמְּזֻמָּן בֵּית הַכְּנֶסֶת לֹקַח וְאֵינוֹ חָסֵר אֶלָּא נְתִינַת הַמָּעוֹת, אִי מָתַר (מד) עַל יְדֵי שִׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר: **(מד)** שָׁנִמְכַּר וּמֻתָּר לְשַׁנּוֹתוֹ וְכוּ'. פְּרוּשׁ דָּבָר זֶה עַל פִּי הַמְבֹאָר בְּרַשְׁבָּ"א, בְּאֶחָד שֶׁצִּוָּה שֶׁבַּיִת זֶה יִהְיֶה לָעֲנִיִּים שֶׁיֹּאכְלוּ הַפֵּרוֹת וְלֹא יַעֲשׂוּ בְּנֵי הַקָּהָל שׁוּם הַכְרָחָה, וְאַחַר כָּךְ רָצוּ הַקָּהָל לִמְכֹּר הַבַּיִת וְלִקְנוֹת בַּדָּמִים דָּבָר אַחֵר שֶׁתְּהֵא נוֹשֵׂאת הַפֵּרוֹת לָעֲנִיִּים. וְכָתַב הָרַשְׁבָּ"א דִּצְרִיכִים הַכְרָזָה בְּשָׁעַת הַמְּכִירָה, דְּכֵיוָן שֶׁצִּוָּה שֶׁבְּנֵי הַקָּהָל לֹא יַעֲשׂוּ הַכְרָחָה, אִם כֵּן בְּוַדַּאי אֵין הַצִּבּוּר יְכוֹלִים לִתֵּן בַּיִת זֶה בְּמַתָּנָה לְמִי שֶׁיִּרְצוּ, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין דְּאֵין רַשָּׁאִים לְמִכּוֹר בְּלֹא הַכְרָזָה, דְּכָל שֶׁלֹּא הִכְרִיזוּ אָנוּ רוֹאִים כְּאִלּוּ מוֹתָלֵי בְּקַרְקַע זוּ דְּדִלְמָא אִם הִכְרִיזוּ הָיָה נִמְצָא מִי שֶׁיִּתֵּן בְּיֹקֶר, וּמַה לִּי נוֹתְנִים כַּלָּה בְּמַתָּנָה וּמַה לִּי מוֹתָלֵי בְּמִקְצָתָהּ, עַד כָּאן דִּבְרֵיהֶם. וְעַתָּה נָפְרַשׁ דִּבְרֵי רַמָּ"א, כָּל דָּבָר וְכוּ' וּמֻתָּר לְשַׁנּוֹתוֹ, הַיְנוּ שֶׁהַמּוֹכְרִים יֵשׁ לָהֶם רְשׁוּת בְּלָאו הָכִי לַעֲשׂוֹת בַּדָּבָר הַנִּמְכָּר מַה שֶּׁיִּרְצוּ, לֹא בָּעוּ הַכְרָזָה, דְּלוּ יְהֵא דִּבְשִׁבְיל מְנִיעַת הַכְרָזָה נִמְכַּר בְּזוֹל נַמִּי לֹא אִכְפַּת לָן, דְּמִי גְּרַע מֵאִם נָתְנוּ בְּמַתָּנָה לְאֶחָד: **(מה)** וְאֵין בּוֹ אוֹנָאָה. מַיְירֵי בְּמִכְירַת קַרְקַע וּבָתִּים, וּמִשּׁוּם שֶׁאֵין אוֹנָאָה לְקַרְקָעוֹת. וְאַשְׁמוּעִינַן דְּלֹא תֵּימָא דְּהוֹיוּ כְּשֶׁלִּיחַ דַּאֲפִלּוּ בְּכָל שֶׁהוּא מִכְרוּ בְּטֵל מִשּׁוּם דְּיָכוֹל לוֹמַר לְתַקְּנוּנֵי שְׁדַרְתִּיךְ וְלֹא לְעִוּוּתֵי, אֶלָּא הָוֵי כְּשֶׁלָּהֶן, אֲבָל בְּמִכְירַת מִטַּלְטְלִין בְּוַדַּאי יֵשׁ אוֹנָאָה: **(מו)** אֲבָל דָּבָר שֶׁאָסוּר לְשַׁנּוֹתוֹ. כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר, וְהֵינוּ כְּדִלְעֵיל בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א שֶׁצָּרִיךְ הַכְרָזָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמָּכֵר בְּזוֹל, וּמְמֵילָא יֵשׁ אוֹנָאָה גַּם כֵּן וַאֲפִלּוּ בְּקַרְקָעוֹת [פְּרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"ח)]: **(מז)** צָרִיךְ הַכְרָזָה. דַּוְקָא בְּקַרְקָע, אֲבָל בְּמִכְירַת מִטַּלְטְלִין אֵין צָרִיךְ הַכְרָזָה כְּדְאִיתָא בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן ק"ט (ס"ג) [ט"ז (סק"ח)]: **ח** **(מח)** דֵּינוֹ כְּבֵית הַכְּנֶסֶת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל גַּב דְּמִתְּחִלָּה נִשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהּ לְהֶדְיוֹט

מִכָּל מָקוֹם נַעֲשֵׂית כְּבֵית הַכְּנֶסֶת לְכָל מִלֵּי, וְנִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה שָׁרֵי, וְעַיֵּן לְקַמָּן (סִימָן קנ"ד) סָעִיף כ"א וּלְעֵיל סִימָן קמ"ז סָעִיף א' בַּהַגָּ"ה, וְהָתָם עִנְיָן קְדֻשָּׁה הִיא וְהָכָא בֵּית הַכְּנֶסֶת תַּשְׁמִישֵׁי מִצְוָה הִיא כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים: **(מט)** אֵינוֹ קָדוֹשׁ. דְּקִיְימָא לָן הַזְּמָנָה לְאו מִילְּתָא הִיא וּמֻתָּר לְשַׁנּוֹת הַבַּיִת לְחֹל. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י"ח דִּמְיִירֵי הָכָא (מה) שֶׁבָּנְאוּהוּ הַקָּהָל מִמָּעוֹת חֲלִין שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֲבָל כְּשֶׁגָּבוּ הַמָּעוֹת לְצָרְכּוֹ סָעִיף קָטָן י"ח [סִימָן ק"ח] (וְסָעִיף י"ח). וְעַיֵּן שָׁם סִימָן ז' בְּצִנְעָן בֵּית הַכְּנֶסֶת דְּקָהִלָּה קְדוֹשָׁה הוֹרָאָתָן וְהָאוֹרְחִים יוֹשְׁבִים שָׁם לִפְעָמִים כְּמוֹ חֲצִי שָׁנָה, אֲבָל בְּשִׁבְיל דְּמִסְתַּלְּקִי לִפְעָמִים מִמֶּלְמָא לֹא. וְגַם כָּתַב שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר דְּגַם בְּכָרְךְ שֶׁשִּׁבְעָה טוֹבֵי הָעִיר מִתְעָרֵב בְּעִסְקֵיהֶם, אֲפִלּוּ דְּאֲפִלּוּ בְּכַרְכִּים יְכוֹלִים לִמְכֹּר אַף בְּלֹא אַנְשֵׁי הָעִיר, וְעַל כָּל פָּנִים כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ מִכְשׁוֹל הֲוֵי לֵיהּ כְּמִצְוָה דְּרַבִּים, וְיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הָרֹאשׁ וְנָאֱמַר בְּפָרוּשׁ שֶׁהוּא חל, וּמִכָּל מָקוֹם גַּם הָאַחֲרוֹן עָשָׂה כֵּן בְּיָמִים נוֹרָאִים, וַאֲפִלּוּ רוֹצֶה לְדוֹר בַּחֲדָר הַזֶּה וְלֹתֵת חֲדָר אַחֵר, צֵין שָׁם שֶׁהֲרֵי דְּוַדַּאי שָׁרֵי וּמִכָּל שֶׁכֵּן דְּעָבִיד מִלְּתָא לְתַת אַחֵר בִּמְקוֹמוֹ תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה. אֲבָל אִם בְּפָרוּשׁ נָדַר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מג) מְגַן אַבְרָהָם (ס"ק יח): **(מד)** דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר לִמְכֹּר לְכַתְּחִלָּה לְכַלֵּי עָלְמָא וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י"א, צֵין שָׁם: **ח** **(מח)** וַעֲיַן רַמַּב"ם פֶּרֶק א' מֵהִלְכוֹת בֵּית הַבְּחִירָה דִּין כ': **(מו)** מִפְּשִׁטוּת לְשׁוֹן הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן כ"א שֶׁכָּתַב וְיָחִיד שֶׁבָּנָאוּהוּ מִמָּעוֹת חֲלִין שֶׁהָיָה לָהֶם, מַתָּר לַחֲזֹר בָּהֶם מִזֶּה לְגַמְרֵי דְּלֹא שַׁיְּךְ בָּזֶה שֶׁם נָדָר: **(מז)** מִשְּׁמַע מִלְּשׁוֹן זֶה דַּאֲפִלּוּ לֹא אָמַר בְּהָדְיָא הֲרֵי עָלַי מָקוֹם לִבְנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת, רַק שֶׁבָּנָה סֵפֶר תּוֹרָה לֹא גָּרַע מִדְּבַר מִצְוָה שֶׁאָמַר שֶׁיַּעֲשֶׂה שֶׁמַּחֲיִב לְקַיֵּם דְּבָרָיו:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah